

Stichting De Nieuwe Oost

Geadviseerd subsidiebedrag: € 977.800

Gevraagd subsidiebedrag: € 977.800

Over de instelling

Stichting De Nieuwe Oost (hierna: De Nieuwe Oost), ontwikkelinstellingen, Arnhem

De Nieuwe Oost is een netwerkorganisatie of 'zwerm', zoals zij het zelf noemt, in 2011 ontstaan als gezamenlijk initiatief van de productiehuizen Generale Oost (voor theater en dans), Wintertuin (voor letteren) en Oost-Nederland (voor popmuziek). De instelling biedt meerjarige ontwikkeltrajecten aan voor regisseurs, schrijvers, choreografen en muzikanten, maar ook voor 'mogelijkmakers': programmamakers, curatoren, producenten of zakelijk leiders. Deze trajecten hebben tot doel de maakpraktijken op een vruchtbare wijze in te bedden in de samenleving. De Nieuwe Oost richt zich specifiek op makers die transdisciplinair willen werken en de geijkte scheidslijnen tussen de genres willen doorbreken.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.47 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting De Nieuwe Oost een subsidiebedrag toe te kennen van € 977.800.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Aan het begin van subsidieperiode 2021 - 2024 heeft De Nieuwe Oost afscheid genomen van de klassieke productiehuisformule en is ze een 'Huis voor de nieuwe maakpraktijk' geworden. Binnen de ontwikkeltrajecten heeft de eenzijdige focus op excellentie plaatsgemaakt voor een focus op duurzaamheid. Onder een duurzame maakpraktijk wordt door De Nieuwe Oost een praktijk verstaan die stevig is geworteld in een netwerk van partners en waarbinnen de maker in een wederkerige verhouding staat tot het publiek. Dit heeft geleid tot een diverser programma, zowel wat de makers als wat hun onderwerpkeuze betreft. De raad vindt dit een positieve ontwikkeling. Hij vindt de ontwikkeltrajecten goed doordacht en vindt de output gemiddeld genomen van hoge kwaliteit.

Om het interdisciplinaire DNA van De Nieuwe Oost te versterken organiseerde de instelling speciale dagen waar makers vanuit de drie takken elkaar konden ontmoeten en ervaringen konden uitwisselen. De verschillende begeleidende teams intensiveerden hun onderlinge overleg. Dit discipline-overstijgende werk wierp vruchten af: de raad zag enkele interessante cross-overs van de De Nieuwe Oost-makers op de podia.

In de subsidieperiode 2025 - 2028 wil de instelling de meerstemmigheid binnen het artistieke team uitbreiden door uitgestroomde makers te laten bijdragen aan het scouten en begeleiden van nieuwe talenten. De ontwikkeltrajecten zelf zullen aan de hand van de methodiek van 'creative producing' en 'creative processing' worden ingericht. De raad is benieuwd naar deze werkwijze, waarbij de artistieke inhoud direct gekoppeld wordt aan publiek en ondernemerschap. De nadruk zal hierbij minder komen te liggen op het produceren zelf, en meer op het opbouwen van een maakpraktijk. Interessant is de focus op het zelforganiserend vermogen van de talenten. De opbouw van de ontwikkeltrajecten, die uiteenvallen in vier fasen, is overtuigend beschreven. De programmalijs van de 'mogelijkmakers' ziet de raad als een mooie aanvulling. De raad beschouwt De Nieuwe Oost als een toonaangevend huis voor talentontwikkeling, dat haar rol in de regionale keten optimaal vervult.

Van de kwaliteit van de plannen met poptak BRUT is de raad minder overtuigd. De positie van BRUT binnen het netwerk is diffuus en is niet helder beschreven in de aanvraag. Ook worden er geen duidelijke ambities geformuleerd ten aanzien van de popafdeling. Daar staat tegenover dat de deelnemende artiesten veel verschillende genres vertegenwoordigen, van hiphop via electro tot r&b, wat de diversiteit van de output ten goede komt. Ook krijgen de makers binnen het samenwerkingsconvenant 'Van Basis tot Booster' behalve op artistiek-inhoudelijk terrein ondersteuning op productioneel en zakelijk vlak, iets waaraan jonge popartiesten vaak een sterke behoefte hebben.

Maatschappelijke betekenis

De Nieuwe Oost beschouwt kunst als middel om diepe verbanden in de maatschappij bloot te leggen. De kunstenaar kan een voortrekkersrol spelen in zijn zoektocht naar betekenis. Door het publiek in gezamenlijkheid een verbeeld verhaal te laten ondergaan, wil de instelling bijdragen aan het kweken van meer empathie. Dit is een mooi uitgangspunt in de huidige gepolariseerde tijd.

Het vergroten van de maatschappelijke impact is bij de instelling een integraal onderdeel van de maakpraktijk. In subsidieperiode 2021 - 2024 gingen kunstenaars bijvoorbeeld allianties aan met de zorg, de wetenschap en het onderwijs. Een theatermaker voerde in zijn researchfase gesprekken

op locaties van het Leger des Heils, een ander gaf slachtoffers van de toeslagenaffaire een stem. Ook het Vergezichtenfestival, dat tot stand kwam in cocreatie met bewoners van een azc, is hiervan een geslaagd voorbeeld. De raad is onder de indruk van de reikwijdte en diversiteit van deze maatschappelijk relevante projecten.

Voor de komende vier jaar staan opnieuw enkele veelbelovende programma's op de agenda, gecentreerd rond ecologie, mentale kwetsbaarheid en sociale ongelijkheid. De Nieuwe Oost wil nog meer gaan inzetten op cocreatie en samenwerking met maatschappelijke partners. In zogenoemde 'ateliers' zullen makers en jongeren bijvoorbeeld met elkaar in gesprek gaan. Het is de bedoeling dat hier op basis van wederkerigheid nieuwe werkvormen onderzocht worden. De raad is benieuwd naar de resultaten van deze vernieuwende werkwijze, die moet bijdragen aan de ontwikkeling van identiteit, sociale binding en burgerschap. Zeer interessant vindt hij ook het onderzoeksproject dat de instelling is gestart in samenwerking met de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht, dat als doel heeft een methodiek te ontwikkelen voor impactmeting.

De activiteiten op het gebied van educatie zijn in de plannen weinig uitgewerkt. De Nieuwe Oost ontwikkelt lesreeksen op het gebied van spoken word en creatief schrijven en daarnaast organiseert ze workshops gericht op theater, dans, muziek en performance. De raad mist hiervan een nadere invulling, bijvoorbeeld van de lesdoelen of de beoogde doelgroepen.

De Nieuwe Oost beschrijft uitgebreid hoe ze haar diversiteitsbeleid vormgeeft. De stappen die de instelling ten aanzien van de Code Diversiteit & Inclusie wil maken waar het gaat om de selectie van nieuwe makers, de coaching, het uitkiezen van partners en het ontwikkelen van een inclusieve werkomgeving wekken vertrouwen. Met betrekking tot de omgang met het eigen personeel en eigen medewerkers beschrijft de instelling uitgebreid hoe ze deze code toepast en maakt ze het zeer aannemelijk dat het beschreven beleid in de praktijk ook uitgevoerd gaat worden. Om de meerstemmigheid in de organisatie te verbeteren is De Nieuwe Oost een traject gestart samen met een extern bureau. Alleen het gebrek aan culturele diversiteit van de eigen directie blijft een aandachtspunt.

De instelling gaat in de aanvraag uitgebreid in op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code, zoals solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen. De Nieuwe Oost is een netwerkorganisatie waarbij alle aangesloten stichtingen een geldende cao volgen: de cao Uitgeefbedrijf, de cao Theater en Dans en de cao Nederlandse Poppodia en -festivals. Deze cao's vormen de grondslag voor de beloning van medewerkers met een contract en voor de honorering van auteurs, artiesten, stagiairs en

freelancers. Behalve de ontwikkeling van een cao voor literaire organisaties worden er geen concrete toekomstplannen geformuleerd.

Ten behoeve van de bevordering van de sociale veiligheid op de werkvloer heeft een werkgroep in 2020 een protocol opgesteld, dat wordt besproken met nieuwe makers en nieuwe medewerkers. Dezelfde werkgroep adviseert de directie over dit thema. Samen met een HR-adviseur zal in de subsidieperiode 2025 - 2028 speciale aandacht worden gegeven aan de ontwikkeling van het eigen team.

Toegankelijkheid

Het netwerk van De Nieuwe Oost is regionaal geworteld in drie steden, Nijmegen, Arnhem en Deventer, en twee provincies, Gelderland en Overijssel. De instelling heeft een eigen podium in Arnhem en vaste speellocaties in Deventer en Nijmegen. De reikwijdte van De Nieuwe Oost in het regionale en nationale bestel is indrukwekkend.

Als internationale partner wordt met name het Europese CELA-netwerk voor jonge literaire talenten genoemd. Ook werd er in de subsidieperiode 2021 - 2024 nauw samengewerkt met lokale partners aan de ontwikkeling van de literatuursector op Curaçao. De raad is benieuwd hoe de voorgenomen uitbreiding naar Suriname in de komende jaren gerealiseerd gaat worden. Op het gebied van de internationale ambities met betrekking tot de podiumkunsten en de popmuziek biedt het plan weinig inzicht; er worden wel enkele namen genoemd van internationale dans-organisaties, maar verder moet de raad gissen waar die samenwerking in concreto uit bestaat.

De instelling slaagt er in het eigen huis gemakkelijker in een jong en divers publiek te trekken dan buiten de eigen regio. De raad beseft dat het voor onbekende, beginnende makers op landelijke podia soms knokken is om de zaal vol te krijgen. Hij waardeert het daarom te meer dat De Nieuwe Oost het risico neemt die makers door heel Nederland te programmeren. De landelijke uitstraling van dit netwerk is evident.

De raad is onder de indruk van de online programmering van De Nieuwe Oost, onder de noemer 'flipping the festival'. Om de connectie met het publiek te versterken zal deze digitale strategie de komende jaren verder worden uitgebouwd.

Met het oog op het diversifiëren van het publiek is de instelling voornemens het marketingbudget te vergroten en marketeers al vroeg bij het maakproces te betrekken. Vanaf 2025 zullen twee junior-curatoren worden aangetrokken die een eigen programma mogen samenstellen. Dit moet zorgen voor een betere aansluiting bij een jonger publiek. Ook wordt in de

subsidieperiode 2025 - 2028 gewerkt aan de ontwikkeling van prikkelarme programma's en aanbod voor mensen met een visuele, auditieve of fysieke beperking. Tevens heeft de instelling oog voor publiek met een kleine beurs, via de *'pay what you can'*-formule. De raad ziet al deze plannen met vertrouwen tegemoet. In de aanvraag mist hij wel harde cijfers over publieksbereik en -samenstelling, alsmede concrete, kwantificeerbare doelstellingen op het gebied van het publiek.

Bedrijfsmatige gezondheid

De Nieuwe Oost stond er, ondanks de coronacrisis, in 2022 financieel goed voor. De liquiditeit en solvabiliteit waren voldoende, het weerstandsvermogen iets aan de lage kant. De instelling had een gevarieerde financieringsmix, bestaande uit eigen inkomsten, ondersteuning uit private fondsen, lokale, regionale en landelijke subsidies, aangevuld met cultuurfondsen, NWO-gelden, Erasmusgelden en ondersteuning van Creative Europe.

De toelichting op de begroting schiet volgens de raad op verschillende punten tekort. Zo kan hij uit de cijfers niet destilleren welk deel van de begroting wordt besteed aan talentontwikkeling. In de subsidieperiode 2025 - 2028 kiest De Nieuwe Oost er bewust voor te investeren in eerlijke beloning, en niet te groeien in prestaties. In de toelichting signaleert de instelling echter dat de meerjarenbegroting 2025 - 2028, die verplicht is gebaseerd op peiljaar 2023, mogelijk geen realistische basis biedt voor fair pay, omdat in verschillende cao's al stijgingen zijn aangekondigd. Hoe deze prijsstijgingen worden opgevangen, is onduidelijk. Aangezien de personeelslasten een groot deel van de totale lasten vormen, is dit een risico.

De organisatie betoont zich zelfkritisch als het gaat om overwerk. Onbetaalde overuren behoren tot het verleden, en momenten van reflectie en 'denktijd' zullen in de toekomst als werktijd worden beschouwd. De raad waardeert dit streven.

De Nieuwe Oost werkt sinds 2020 met een raad van toezicht. In het activiteitenplan en de toelichting op de begroting is ze transparant over de toepassing van de principes van de Governance Code Cultuur.

Geografische spreiding

De Nieuwe Oost is gevestigd in Arnhem, Nijmegen en Deventer. Binnen de categorie Ontwikkelinstellingen zijn er meer aanvragers dan beschikbare plekken. Een goede geografische spreiding kan worden gerealiseerd op basis van afweging van de vestigingsplaats van de aanvragers.